De gemeenterie fan 't Bilt,
de gemeenterie fan Frjentsjerteradiel,
de gemeenterie fan Menameradiel.

Bitgummole, 4-de fan maaiemoanne, 2014

Achtbere rieden,

Immen sil okkerjiers de namme Westergo betocht hawwe foar de grutte, takomstige, noardwesthoekster gemeente. Twa fan jim trijen wie dy wol goed. Yn Stannebuurt prakkesearre de tredde der oars oer: Noardwest-Fryslân wie in bettere namme. Mar neffens de boargemaster hiene Frjentsjer en Menaam de nammeslach al wûn. Likegoed is der ien en oar tsjin Westergo yn te lizzen. 1. Histoarysk besjoen doocht de namme fan gjin kanten. Neffens de taheakke side 685 út J.H.Brouwer e.o., Ensyklopedy fan Fryslân (Elsevier, Amsterdam/Brussel, 1958) lei 't Bilt om 1400 hinne noch op 'e boaiem fan de Middelsee. 2. Destiden omfieme Westergo net allinnich Frjentsjerteradiel en Menameradiel, mar ek Wûnzeradiel en Wymbritseradiel. De gemeente kaam hielendal oan de Sudersee ta.

Yn it suden fan ús lân hie immen de namme De Friesche Meeren betocht foar de kombinaasje fan Lemsterlân, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân. Alle trije rieden akkoarten mei dy foarriedige namme, dy 'wurk'namme. Mar wat har der net by ferteld wie en wat se sadwaande net wisten: dy tydlike namme kaam wól as de offisjéle namme yn de weryndielingswet te stean en foar de rie fan de doe noch takomstige gemeente soe in oare, duorjende namme in djoerabele saak wurde. Jim hawwe lêze kinnen, dat út de 'wurk'namme in hiele striid fuortkommen is dy't op de 23-ste april yn de Jouster riedseale besljochte is: Fan 1 july 2015 ôf sil De Fryske Marren de duorjende namme wêze.

De nijste gemeentlike ferkaveling fan ús lân is mei Súdwest-Fryslân yn de súdwesthoeke en Fryske Marren -op 't heden noch Friesche Meeren- yn it suden fan ús lân begûn. Beide eigentalige nammen passe yn it al jierren geande oergongsproses fan hollânske nei Fryske ierdrykskundige nammen. (yn 1950 kaam it Sweachster kolleezje yn de rie mei syn Nieuw Beets, der't de rie fuort Nij Beets fan makke).

De namme Westergo yn ús noardwesthoeke is histoarysk mis, past net yn de al jierren geande taaloergong yn de nammen fan lân, wetter, (fúzje)gemeente, doarp en strjitte, rint út op in taalstriid dêr't nimmen ferlet fan hat, tinkt my, én jaget ús nije gemeente op hege kosten as de nije rie der in eigentalige namme foar yn 't plak hawwe wolle soe. Ik stel jim sadwaande út om in oare namme te betinken dy't past yn dizze tiid, en de nije gemeente in taalstriid en in slompe jild besparret. Hokfoar nije namme?

Us sprake is in stik(je) kulturele rykdom. En de beskerming fan ús taal draacht by oan it bewarjen en de ûntjouwing fan dy kulturele rykdom yn Nederlân. En in eigentalige ierdrykskundige namme komt ús taal te'n goede. Regear en beide Keamers hawwe dêr foar tekene. By de gemeentlike ferkaveling fan ús noardwesthoeke mei it nivo fan de taalrjochten fan de Menameradielsters net sakje. Sa stiet it yn it Hânfêst beskreaun. Sadwaande komme Menameradielsters mei har eigentalige gemeentenamme yn 2018 yn in gemeente mei in Frysktalige namme. Oer in hollânske namme hoecht net mear praat en tsierd te wurden.

Westergoa komt in taalstriid tefoarren, besparret ús allegearre gâns jild, strykt net mei it Hânfêst en is like fantasijeleas as Westergo en histoarysk fansels like mis as Westergo. Noardwest-Fryslân -samar en binnen in kertier (!) yn it Stannebuurtster gemeentehûs betocht- is ierdrykskundich helte better, mar de rige fan Súdwest-Fryslân, Noardwest-Fryslân, Noardeast-Fryslân en Súdeast-Fryslân soe wat fan New York hawwe mei syn first, second, third, fourth, fifth... avenues. Yn de Bildtse Post haw ik wolris yn 'e pleit west foar Peinzeradiel, neamd nei it doarp Peins by Frjentsjer. Yndertiden is Wûnzeradiel sa neamd nei it lytse Wûns en hat Tsjerk Jehannes de Jong fan Skillaard Littenzeradiel betocht -nei Easterlittens en Westerlittens. Jan Schotanus fan Easterwierrum hie de grutte gemeente yn de súdwesthoeke Warnzeradiel neamd hawwe wollen, nei it doarp Warns yn it eardere Nijefurd.

Ik fersykje jim om foar Westergo in bettere namme te betinken.

Mei alle achtinge fan in ienfâldige Bitgummoolster,

Bertus Jans Postma
It Bosklân 15
9045 PV

een opp. van 3730 ha (61,5 pct.), tuinbouwgewassen in de volle grond 117 ha. Veestapel: aantal runderen 8427, landbouwpaarden 540, schapen 4327, varkens 326, hoenders 5742 (cijfers C.B.S., 1956).

BEROEPSSTRUCTUUR. De voornaamste bestaansbron is veeteelt en landbouw met daarnaast in Nes nog tuinbouw. In de agrarische bedrijven waren in 1947 1688 personen werkzaam. De industrie is van geringe betekenis: een zuivelfabriek te Betterwerd en een carrosseriefabriek te Holwerd. Er waren 92 personen werkzaam in de industriebedrijven met meer dan tien man personeel. Totaal waren er in 1950 in industrie en ambacht werkzaam 517, in de handel 366 en in verkeer en Horecabedrijven 121 personen.

VERKEER. De spoorlijn Lwd.–Stiens–Holwerd–Dokkum, het vroegere lokaaltreintje of 'Um-expres', wordt alleen nog gebruikt voor goederenvervoer, vooral aardappelen in het oogstseizoen. Het belangrijkste wegverkeer gaat naar Holwerd over Brantgum naar Dokkum en van Holwerd over Ternaard naar Metslawier. In het vakantieseizoen is er een druk verkeer van Lwd. naar de 'Dam' te Holwerd (veerboot naar Ameland). *z* Ameland. Het personenvervoer wordt verzorgd door de bussen van de N.O.F.* te Dokkum. Het vervoer door de dorpsvaarten is teniet gegaan door de opkomst van de vrachtauto's. D., W.

Zie: S. F. Kuipers, Ien en oar oer de groun fen East Dongeradiel (z.j.); Repert., 216; Reg. Leeuw. Cour., 46.

WESTDONGERADEEL, De Contributie Zeedijken van, is een zeewerend waterschap grotendeels in *W.* van ruim 5900 ha.

De in onderhoud zijnde zeewering loopt van Peasens tot de W. Armdijk van de West-Holwerderpolder. De dijk achter dit waterschap en de Oost-Holwerder- en Ternaarderpolder is slaperdijk geworden. Voor het O. deel van de dijk liggen kwelders en zomerpolders (*z* Oostdongeradeel, De Contributie zeedijken van). Eerste waterschapsreglement in 1853.

WESTENBERG, Johannes Ortwinus, jurist (Neuenhaus, Duitsland, 28.5.1667–Leiden 30.6.1737). Hoogl. te Steinfurt (1688), ook in de geschiedenis en welsprekendheid, Harderwijk (1694), Franeker (1716), Leiden (1723). Uitnemend docent en jurist. Zijn leerboeken zijn dikwijls herdrukt.

Zie: Boelens I, 2de dl., 387-391.

WESTENDORP, George, 16de-eeuws jurist, diende 1569-89 de Spaanse koning in het noorden. Streed naast Verdugo* tegen Willem* Lodewijk. Liet een dagboek na over de jaren 1566-78.

Zie: N.B.W. III, 1410.

WESTER. Familie van hardrijders op de schaats uit Eernewoude, uit een geslacht van vissers en rietsnijders.

Kinderen van drie broers: Harrit, Tietje en Sjoerdje *Popkes W.*; Lutske *Wiebes W.*; Rinse, Tietje, Harrit, Piebe en Gelske *Gerrits W.* In later jaren ook een zoon van Rinse: Gerrit *Rinses W.* Successen in wedstrijden van paren (onder elkaar) en afzonderlijk (1885-1905). De bekendste van de vrouwen: Lutske *W.* (Eernewoude 1870–Oostermeer 20.1.1912) heeft ook veel gereden met Wierd Velstra uit Oudkerk. *z* Velstra.

Zie: J. H. Rijpkema, Hardrijders en hardrijdsters in vroeger en later jaren (1936); D. M. v. d. Woude, Vrouwen in de hardrijdersbaan (Assen [2]1948).

WESTER, Cornelis, schilder (Bergum 7.2.1809–Lwd. 15.4.1870). Leerling van Tj. Eernstman* en W. B. v. d. Kooi*. Portretten en genre.

WESTER, Jan Gerard, boekhandelaar (Lwd. 13.6.1847–3.2.1937). Auctionaris en amanuensis bij Rijksarchief en Prov. Bibliotheek.

WESTERBIERUM. Een verdronken plaats aan de kust van Barradeel. *z* Oosterbierum, Verdronken plaatsen.

Zie: T.K.N.A.G. 2de ser. XLII (1925), 386-391; XLIII (1926), 74-75.

WESTERGEEST (Fr.: *Westergeast; z* Geest). Dorp (560 inw.) in het noordwesten van Kollumerland, aan de Swemmer (bekend viswater). Herv. kerk van kort na 1200, toren in 1807 verlaagd, noord- en zuidingang, fragmenten van gewelfschilderingen bij de restauratie in 1957 hersteld. Kruidendrogerij en een grasdrogerij.

Zie: Hepkema Memories, 332; V.A. (1898), 48-53; Reg. Leeuw. Cour., 59.

WESTERGO. Westelijke go* in de staatsrechtelijke indeling* van Westerlauwers-Frl., kern van het

De indeling van Westergo ca. 1400

tweede der Zeven Fr. Zeelanden*, oorspronkelijk gelegen tussen Middelzee* en Zuiderzee.

De omvang van *W.* is in de loop van de tijd toegenomen: de kern vormden de districten Froneckere* (later Franeker Vijfdelen*) en Wildinghe* (later Wonseradeel); na het verdwijnen van Sudergo* is daaraan echter de hele Zuidwesthoek toegevoegd als een derde district* onder de verzamelnaam Waghenbrugghe*, met als kern het latere Wymbritseradeel. Hiervan zijn weer afgestaan resp. Doniawerstal en Gaasterland aan de Zevenwouden*. Na 1500 is *W.* gefixeerd op de Vijfdelen, Wonseradeel, Wymbritseradeel en Hemelumer Oldeferd.

WESTERGO'S IJSELMEERDIJKEN *(W.IJ.)*. Waterschap tot onderhoud van de IJselmeerwering van even Z. van Makkum tot het Rode Klif (ruim 43000 ha).

Ontstaan uit de samenvoeging (1935-36) van de zeewerende waterschappen Hemelumer Oldeferd en aanhorige zeedijken, Wonseradeels Zuiderzeedijken, Wymbritseradeels c.a. contributiezeedijken en het Workumer Nieuwland. Sluizen te Workum, Hindeloopen en Stavoren in onderhoud bij de gemeenten. Behalve de vroegere zeewering onderhoudt het waterschap de slaperdijk om het Workumer Nieuwland. De werken voor de zgn. binnenlandse waterstand (bemaling, wegen) in het gebied van laatstgenoemde polder zijn bij de samenvoeging niet naar *W.IJ.* overgegaan, maar gekomen bij het Workumer Nieuwland, dat als zeewerend waterschap verdween, maar als boezemwaterschap herleefde. Voor het wapen → Zeewerend Waterschap.

Zie: IJsselmeerdijken (1956)

WESTERLAUWERS. De taal die W. van de Lauwers gesproken werd en wordt (*z* Oosterlauwers). Men spreekt van *W.e* Friezen om de Friezen in Nederland te onderscheiden van de Noord- en Oostfriezen in Duitsland, van de Groningers (in de M.E. Friezen) en de Westfriezen in N.-Holland.

WESTERMAN, Adam, theoloog (?–Workum ca. 1635). Predikant (1600-ca. 1635) in Gaast c.a., Staveren, Oosterlittens en Workum.